

Charta Pracovní skupiny Humanitní vědy a umění

Verze 1.0 z 19. 12. 2023, vypracoval vedoucí a kolektiv pracovní skupiny.

1. Úvod

Pracovní skupina pro vědní cluster humanitních věd a umění (HUV) je konzultační a koordinační skupina pro česká pracoviště zabývající se výzkumem v této oblasti, a to z hlediska vytváření (nativně nebo digitalizací z originálních zdrojů) digitálních objektů, jejich anotace a opatření metadaty, právních aspektů licencování a otevírání, aplikace principů FAIR, dalšího digitálního zpracování a zpřístupnění jazykovými, obrazovými a dalšími technologiemi, a konečně i z hlediska dlouhodobého uchovávání. Témata řešená v pracovní skupině zahrnují návrhy na technická řešení, školení a vzdělávání na všech úrovních, návrhy na organizaci výzkumné práce s ohledem na zpřístupnění digitálních vědeckých dat, návrhy na podporu mezinárodní spolupráce v rámci evropských i světových infrastrukturních sítí i mimo ně, přípravu projektů technické a jiné pomoci a modelů jejich financování ve specifických případech humanitních věd a umění. Dále se pracovní skupina zabývá možnými způsoby propojení oborových repozitářů s repozitáři institucionálními a centrálními službami na národní i mezinárodní úrovni, zejména s ekosystémem služeb EOSC, resp. vznikající Národní digitální infrastrukturou.

2. Cíle

Hlavním cílem skupiny je vytvořit zázemí pro zapojení a odpovídající reprezentaci oborů HUV v české implementaci platformy EOSC. Praktickým cílem pracovní skupiny je zpřístupnit digitální data HUV v nejširším smyslu zejména výzkumné komunitě, a to – pokud tomu nebrání právní aspekty nebo ochrana osobních dat – v otevřeném režimu a při široké aplikaci FAIR principů. Oborově se činnost týká všech humanitních oborů a všech oborů umění dle české klasifikace.

Oblasti aktivit PS ve sféře HUV zahrnují zejména:

- Zajištění zapojení existujících kapacit (repozitářů/infrastruktur) do Národní datové infrastruktury a rozvoj využití sdílených služeb, úložišť a výpočetních kapacit Národní repozitářové platformy.
- Využití Národní repozitářové platformy pro instituce a týmy bez existujícího řešení pro ukládání a správu dat.
- Budování a podpora komunity klíčových stakeholderů (poskytovatelé, správci a uživatelé dat).
- Mapování a definice datového ekosystému oborového clusteru.
- Tvorba zásad a doporučení pro naplňování FAIR principů v oborově specifickém prostředí.
- Definice doporučených oborových workflows, implementace plánů datové správy (DMP) a řešení životního cyklu dat, vč. problematiky digitalizace a legacy dat.
- Rozvoj personálních kapacit a oblastí vzdělávání podporujících kvalitní datovou správu.
- Tvorba doporučení v oblasti metadatových profilů a řízených slovníků, jejich sdílení, harmonizace, dokumentace a mezioborová integrace.
- Řešení vazeb českého datového ekosystému na mezinárodní oborové datové infrastruktury.

- Rozvoj oborově specifických vizualizačních a prezentačních služeb (geoprostorová data, 3D objekty, síťové modely apod.).
- Hledání vhodných modelů pro řešení problematiky licencování, Open Access a důvěryhodnosti dat.
- Podpora pro uplatňování oborových dat a souvisejících typů výstupů (workflows, tutorialy, výukové nástroje, white papers atp.) jako uznatelných výsledků výzkumu.
- Nastavování udržitelných řešení pro dlouhodobou správu oborových dat a související problematika (např. verzování dat a metadat, nástroje pro konverzi dat, perzistentní identifikátory).

3. Výstupy a jejich aplikace

Pracovní skupina vytváří doporučení a stanoviska týkající se implementace projektu Open Science II a obecně otevřené vědy v rámci humanitních a uměleckých oborů. Skupina pořádá školení, semináře a workshopy a další obdobné akce a výstupy vedoucí ke zkvalitňování datového ekosystému v oblasti HUV na různých úrovních.

4. Jednací řád

Jednací řád pracovní skupiny je určen společným jednacím řádem oborových pracovních skupin EOSC CZ.

